

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA v právní věci

žalobce: V. A., nar. „X“, státní příslušnost K.R.
bytem S. 570, Ž.
zastoupený advokátkou Mgr. Pavlínou Zámečnickovou
sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Vízový odbor
sídlem Hradčanské náměstí 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 1. 2017, č. j. 300033/2016-VO

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předmět řízení

1. Včas podanou žalobou doručenou zdejšímu soudu dne 28. 2. 2017 se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 1. 2017, č. j. 300033/2016-VO, kterým posoudil žádost žalobce o nové posouzení důvodů neudělení víza podle § 20 odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).
2. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně ze dne 31. 10. 2016, č. j. SKOP 201609210002 byla zamítnuta žádost žalobce o udělení víza z důvodu, že se dopustil obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat vízum k pobytu na území.

Obsah žaloby

3. Žalobce nejprve namítl, že dokumenty, na základě kterých žalovaný jeho věc posuzoval, a to doporučení Komise k lepší transpozici a aplikaci Směrnice 2004/38/ES (sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009, č. COM (2009) 313 final) a Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU, nejsou součástí právního řádu České republiky, a to ani ve smyslu čl. 10 a 10a Ústavy České republiky. Správní orgány mají přitom povinnost podle § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) postupovat v souladu se zákony, ostatními právními předpisy a mezinárodními smlouvami. Pokud žalobce postupoval podle výše uvedených dokumentů, činil tak v rozporu se zákonem.
4. Dále žalobce namítl, že závěr žalovaného, že žalobce pouze předstírá, že hodlá vést s občankou EU řádný život, avšak jeho záměrem je prostřednictvím sňatku získat právo volného pohybu a pobytu v zemích EU nemá oporu v provedeném dokazování. Napadené rozhodnutí je proto nezákonné a nepřezkoumatelné.
5. Třetí námitka žalobce míří na vadný postup žalovaného. Pokud správní orgány měly za to, že žalobce nedoložil existenci dlouhodobého vztahu tím, že nedoložil společné fotografie v papírové podobě, bylo povinností správního orgánu postupovat podle § 37 odst. 3 správního řádu, a to vyzvat žalobce k doložení existence dlouhodobého vztahu od roku 2011 mezi manžely a poskytnout mu k odstranění vady přiměřenou lhůtu.
6. Žalobce také namítl, že závěr žalovaného, že v případě podání standardní žádosti o vízum by byl žalobce považován za ekonomického migranta, nemá oporu v provedených důkazech a jeho rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné.
7. Další námitka žalobce cílí opět na vadný závěr žalovaného, a to že samo naplnění některých „indikativních kritérií“ účelového manželství je důvodem pro neudělení víza. Žalobce tvrdí, že naplnění „indikativních kritérií“ účelového manželství může zakládat pouze podezření a je důvodem pro podrobné prověření svazku. Nemůže však být důvodem pro závěr o účelovosti manželství.
8. Poslední námitka žalobce je v podstatě shrnutím prvé a třetí námítky a spočívá v nedostatečném prokázání účelovosti manželství žalovaného, ale pouze zjištění některých netypických znaků jeho manželství, a to na základě kritérií uvedených v dokumentech, které nejsou součástí českého právního řádu.

Vyjádření žalovaného

9. K první námitce žalobce žalovaný uvedl, že je nesprávná. Uvedené dokumenty obsahují výkladová pravidla k předpisům práva Evropské unie a českého právního řádu, které upravují problematiku rodinných příslušníků občanů Evropské unie. Jedná se o nařízení EP a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), který je pro Českou republiku přímo použitelný, směrnicí 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států a příslušná ustanovení zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. V této souvislosti zároveň odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 57 A 131/2015-65 potvrzující jeho závěr.
10. Ke druhé námitce žalobce žalovaný uvedl, že skutečnost, že žadatel nezná finanční situaci své manželky, je třeba stavět do kontextu s jedním z indikativních kritérií, které hovoří proti závěru, že manželství bylo uzavřeno účelově. Sama o sobě samozřejmě nemůže být důvodem pro zamítnutí žádosti, ale jedná se o jeden z celé řady poznatků svědčících pro závěr, že žadatel nemyslí své manželství vážně.
11. K námitce žalobce ohledně jeho vadného postupu žalovaný uvedl, že na řízení o schengenských vízech se podle zákona o pobytu cizinců nevztahuje část druhá a třetí správního řádu. Toto řízení je primárně upraveno tzv. vízovým kodexem, který o povinnosti konzulátu vydávat formální, písemné výzvy k předložení těchto dokumentů nehovoří. Žalovaný dále podotkl, že žalobce byl v rozhodnutí MZV ČR č. j. 300033/2017-VO informován, že v případě podání nové žádosti o vízum, může doložit fotografie či jiné doklady prokazující skutečnost, že se pár zná od roku 2011. Navíc žalobce tyto dokumenty mohl připojit také k žalobě.
12. K námitce žalobce týkající se nesouhlasu se závěrem, že žalobce je ekonomický migrant, žalovaný uvedl, že za situace kdy žadatel uvedl, že nepracuje, nemá žádné příjmy ani úspory, a tudíž se nachází ve složité sociální situaci, mu není zřejmé, jaké další důkazy by měly být předloženy.
13. K páté námitce žalobce žalovaný uvedl, že se ve svém rozhodnutí zabýval jak kritérii svědčícími pro závěr o účelovosti manželství tak i o neúčelovosti manželství. Pokud jde o zásah do rodinného života žalobce a jeho manželky, tak do něj zasaženo nebylo. Oba manželé mohou svůj rodinný život realizovat ve Švýcarsku po vypršení zákazu pobytu žalobce anebo v Kosovu.
14. K poslední námitce žalobce žalovaný uvedl, že nesouhlasí s tvrzením, že rozhodnutí bylo přijato na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Šetření zahrnovalo záznamy z pohovorů se žadatelem i jeho manželkou, přičemž oba jsou jimi podepsány a mají tudíž vysokou důkazní hodnotu. Dále bylo šetření zaměřeno na vízovou a pobytovou historii žadatele v schengenském prostoru.

Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první s. ř. s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

16. S ohledem na velkou podobnost posuzované věci s věcí, kterou se Nejvyšší správní soud zabýval ve svém rozsudku ze dne 20. 9. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21 a nápadnou podobnost jednotlivých námitek, vycházel soud zejména z uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu.
17. Prvou námitku žalobce týkající se nezákonnosti použití výše uvedeného práva Evropské unie shledal soud absolutně nedůvodnou a přiklonil se k názoru žalobce, který je podepřen nejen judikaturou, na kterou sám odkázal, ale také konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu. „Vzhledem k tomu, že právní úprava zákona o pobytu cizinců vychází z práva Evropské unie (§ 1 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), je při posuzování účelovosti uzavření manželství vhodné vycházet jednak ze sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009, KOM(2009) 313 final, o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „Sdělení Komise“), jednak z rezoluce Rady ze dne 4. 12. 1997, 97/C 382/01, o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (dále jen „rezoluce Rady“), jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 2 Azs 355/2016 – 62.
18. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21 dále vyplývá, že: [p]raxe, kdy za účelem jednotné interpretace a aplikace unijního práva správní orgány přibližují také k právně nezávazným aktům orgánů Evropské unie (tzv. soft-law), poskytujícím bližší interpretační rámec, není nijak výjimečná. Zvláště použití soft-law při posuzování účelovosti manželství Nejvyšší správní soud opakovaně podpořil (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 - 40, ze dne 7. 11. 2013, č. j. 2 As 59/2013 - 33, anebo ze dne 22. 2. 2017, č. j. 2 Azs 355/2016 - 62).
19. Pro úplnost je třeba podotknout, že sdělení je jednostranným aktem sekundárního práva, Evropské unie, stejně jako např. nařízení nebo směrnice. Jedná se o „atypický“ akt, který není vyjmenovaný v článku 288 smlouvy o fungování Evropské unie, podobně jako bílé či zelené knihy. Argument žalobce, že sdělení není součástí českého právního řádu na základě čl. 10a Ústavy České republiky je proto naprosto zcestný.
20. Dále žalobce namítl, že závěr žalovaného o účelovosti manželství mezi žalobcem a J. T. nemá oporu v provedeném dokazování. Námitku žalobce poté znovu zopakoval pod bodem 6 žaloby. S touto námitkou se však zdejší soud také neztotožnil. Tato námitka žalobce úzce souvisí s námitkou žalobce pod bodem 5, že pouhé naplnění indikativních kritérií nemůže vést k závěru o účelovosti manželství, jejíž důvodnost zdejší soud rovněž neshledal. Z uvedených důvodů se k nim zdejší soud vyjádřil společně.
21. Na rozdíl od žalobce má krajský soud za to, že žalovaný dospěl k závěru o účelovosti manželství po dostatečném prošetření dalších okolností. Nevycházel jen z informací poskytnutých žalobcem při úvodním pohovoru na zastupitelském úřadě. Zastupitelský úřad prostřednictvím cizinecké policie opatřil také vyjádření manželky žalobce, které v mnoha ohledech podpořilo jeho sdělení, avšak odhalilo i dílčí nesrovnalosti. Nelze přitom tvrdit, že by žalovaný dostatečně nepřihlédl k celému kontextu věci a věnoval se jen těmto rozporům ve výpovědích. Žalovaný mimo jiné vyšel ze skutečnosti, že mu žalobce nijak nedoložil průběh „několikaletého vztahu na dálku“, přestože tvrdil, že disponuje mnohaletou fotodokumentací a stejně tak korespondencí, přičemž doložil pouze společnou fotografii datovanou dne 26. 7. 2016. Dále ze skutečnosti, že žalobce manželku v České republice ani před udělením zákazu pobytu ve Švýcarsku nikdy nenavštívil, z absence

alespoň základní znalosti českého jazyka a také představy, kde bude v České republice pracovat. Tyto skutečnosti ve svém souhrnu, spolu s rozpory ve výpovědích ohledně svatby a jejího financování, náboženství manželky, snubních prstenů a příbuzných žalobce žijících v zahraničí, které žalobce v žalobě ani nerozporoval, jen tvrdil, že jednotlivě nemohou být důkazem o účelovosti uzavření manželství, se jeví krajskému soudu jako dostatečné pro závěr, že žalovaný unesl své důkazní břemeno a prokázal účelovost manželství způsobem, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, tedy v souladu se zásadou materiální pravdy. V tomto ohledu se tak hodnocení krajského soudu shoduje s žalovaným.

22. Pro úplnost soud doplňuje, že pokud žalobce skutečně chtěl fotografie a korespondenci správnímu orgánu případně krajskému soudu doložit, mohl tak učinit jak při podání žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, podání žaloby, tak při jednání ve věci. O této možnosti byl ostatně poučen i v napadeném rozhodnutí.
23. Krajský soud souhlasí s tvrzením žalobce, že samotné naplnění některých „indikativních kritérií“ může zakládat pouze podezření, avšak nemůže být důvodem pro závěr o účelovosti manželství. S tímto tvrzením ostatně koresponduje také výše uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21, který říká, že: *[s]tejný požadavek je konečně možné vyčíst přímo z Příručky pro účelové sňatky, která jasně vymezuje, že naplnění indikativních kritérií skutečně pouze indikuje přítomnost určitých typických znaků účelových manželství, takže vznikají důvodné pochybnosti ohledně skutečného účelu manželství právě posuzovaného. Shodně s Příručkou však Nejvyšší správní soud uvedl, že naplnění indikativních kritérií není důvodem pro automatický závěr, že manželství bylo účelové (rozsudek ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 - 40). Po rodinném příslušníkovi občana Evropské unie je možné požadovat pouze to, aby hodnověrně prokázal existenci této rodinné vazby, nemusí aktivně dokazovat skutečný záměr sledovaný uzavřením manželství. Zjištění, že jsou naplněna indikativní kritéria, má vést zastupitelský úřad k tomu, aby sám podnikl další kroky, které by jeho podezření potvrdily nebo vyvrátily. Zjištěné skutečnosti je třeba posuzovat v jejich souhrnu a důkladně zhodnotit také ty, které svědčí ve prospěch řádného úmyslu manželů. V opačném případě by bylo rozhodnutí zatíženo nepřezkoumatelností (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015 - 30).*
24. Přestože žalovaný ve svém rozhodnutí skutečně použil formulaci, že: *„[b]ěhem šetření byly zaznamenány poznatky, které naplňují tzv. indikativní kritéria, na základě kterých lze konstatovat, že manželství bylo ze strany žadatele uzavřeno účelově ...“*, z kontextu rozhodnutí je zřejmé, že se jedná o pouze nešťastně zvolenou formulaci. Ostatně důvody, které v rozhodnutí následují po citovaném textu, nekomunikují s tzv. indikativními kritérii, která jsou vyjmenována v předmětném sdělení Komise, ale jedná se o výsledky šetření, které bylo zahájeno za účelem zjištění, zda manželství žalobce a paní J. T. je účelové či nikoliv. Důvodem, proč bylo žalobci vízum odepřeno, tak nebylo pouhé „naplnění indikativních kritérií“, jak tvrdil v žalobě. Skutečným důvodem bylo, že správní orgány shromáždily dostatečné množství důkazů podporujících závěr, že uzavření manželství bylo účelovým aktem, motivovaným snahou o obcházení zákona kvůli snadnějšímu získání pobytového oprávnění. Z uvedených důvodu proto ani tyto námitky žalobce nejsou důvodné.
25. K tvrzenému zásahu do rodinného života žalobce krajský soud jen v krátkosti uvádí, že žalobce nemůže uspět ani s argumentem, že mu bylo postupem zastupitelského úřadu a

správního orgánu nepřipustně zasaženo do práva na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Evropské úmluvy. Prokázání účelovosti manželství totiž jakýkoli nepřipustný zásah do rodinného života pojmově vylučuje, neboť v účelovém manželství se osobní ani rodinný život již z podstaty neuskutečňuje (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 10 Azs 9/2014-32).

26. Ani námitku týkající se vadného postupu žalovaného spočívající v tom, že žalovaný žalobce nevyzval k doložení fotografií podle § 37 správního řádu, neshledal soud důvodnou. Podle § 168 zákona o pobytu cizinců se ustanovení části druhé a třetí správního řádu nevztahují na řízení podle § 9 (s výjimkou řízení podle § 9 odst. 4), § 10, § 19 odst. 1, § 20, 30, 33, 36, § 38 odst. 1, § 40, 41, 49, 50, 52, § 122 odst. 1 a 2, § 123a, § 135 odst. 3, § 148, § 154 odst. 2, § 155 odst. 1, § 180, 180b, 180d, 180e a 180h. S uvedeným zákonným ustanovením je v souladu také judikatura Nejvyššího správního soudu. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Ans 5/2011-221, publikovaného pod č. 2544/2012 Sb. NSS vyplývá že: „[n]a řízení o žádosti o udělení dlouhodobého víza se nepoužijí ustanovení části druhé a třetí správního řádu, správní orgán postupuje podle procesních ustanovení zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a obdobně podle části čtvrté správního řádu z roku 2004 (§ 168 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve spojení s § 177 odst. 2 správního řádu z roku 2004). Obdobné závěry vyplývají dále z rozsudku Nejvyššího správního soudu, ze dne 31. 10. 2013, č. j. 9 As 92/2013 – 41.
27. Z výše uvedeného zjevně vyplývá, že v řízení o novém posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e zákona o pobytu cizinců správní orgán nemohl postupovat podle § 37 správního řádu, jak navrhoval žalobce, neboť § 37 se nachází v části druhé správního řádu, a správní orgán by nepostupoval v souladu se zákonnou úpravou.
28. K poslední námitce žalobce týkající se závěru žalovaného o záměru žalobce skutečně pobývat ve Švýcarsku a nikoliv v České republice a s tím spojenému závěru o tom, že žalobce by byl posouzen jako ekonomický migrant, je třeba uvést následující. Meritem předmětné věci je posouzení, zda je manželství uzavřené mezi žalobcem a jeho manželkou účelové či nikoliv. Tato otázka již byla vyřešena výše. Námitkou, ve které žalobce brojí proti závěru žalovaného ohledně konkrétní země, ve které pod něj chce žalobce skutečně pobývat a závěru, že při podání standardní žádosti o vízum by byl žalobce považován za ekonomického migranta, nezpochybňuje podstatu věci, tj. (ne)účelovost uzavření sňatku s J. T. Z toho důvodu posouzení správnosti, resp. přezkoumatelnosti a zákonnosti zpochybňovaných závěrů žalovaného nemůže vést k jinému posouzení účelovosti sňatku žalobce, neboť se této věci netýká. Soud se proto touto námitkou nezabýval, neboť její hodnocení je zjevně nadbytečné. I v případě, že by napadené rozhodnutí předmětné závěry neobsahovalo, zbývající důvody vyjádřené správními orgány plně postačují pro odůvodnění závěru o účelovosti sňatku žalobce s J. T.

Shrnutí a náklady řízení

29. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného, kterým byla žádost žalobce o nové posouzení důvodů pro neudělení krátkodobého víza posouzena podle § 20 odst. 5 písm. e) cizineckého zákona, bylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené žalobní námitky uplatněné žalobcem nejsou důvodné. Soudu tedy nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.

30. Výroky o nákladech řízení mají oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, pak žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015 č. j. 7 Afs 11/2014 - 47).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 23. ledna 2019

JUDr. Jaroslava Skoumalová v. r.
předsedkyně senátu